

Frisse Start, dat is de naam van het project Begeleiding Startende Leraren in de regio Noord-Holland en Zuidelijk Flevoland.

De naam staat voor wat we beogen met het project: samen met opleidingen en scholen een frisse, succesvolle start voor beginnende leraren in het voortgezet onderwijs creëren.

De projecten Begeleiding Startende Leraren (BSL) worden gefinancierd vanuit OCW worden in het kader van de ambities die geformuleerd zijn in de Lerarenagenda 2013-2020 en in het sectorakkoord van het Voortgezet Onderwijs. De looptijd is verlengd tot september 2019. De BSL-projecten zijn gericht op het versnellen van de professionele groei en het reduceren van de uitval van starters. Hiertoe worden driejarige inductie-arrangementen ontwikkeld.

Bij *Frisse Start* zijn de vier Amsterdamse Lerarenopleidingen voor VO betrokken en inmiddels werken we samen met ruim 70 scholen vanuit verschillende Opleidingsscholen.

In deze nieuwsbrief vindt u informatie over:

- [De BSL-trajecten 'ontwerpen van inductie-arrangementen'](#)
 - Deelnemers, opzet
 - Bevindingen
 - Terugkombijeenkomsten
 - Voornemens
- [Loopbaanpaden in VO, aanzet tot beroepsbeeld](#)
 - Visie op professionele groei
 - Bespreking notitie, eerste reacties
 - Vervolgstappen
- [Icalt-trainingen](#)
 - Achtergrondformatie
 - Icalt 1, 2 en Icalt 3 a-d
 - Icalt maatwerk
 - Aanbod op locatie
- [Onderzoek: UvA – stress en bevlogenheid](#)
- [VU – expertiseontwikkeling in projectgroep BSL](#)
- [Recent verschenen](#)

Zie www.begeleidingstartendeleraren.nl voor meer informatie over het project BSL. Kijk bij regio Noord Holland voor specifieke informatie over Frisse Start.

Wilt u reageren? Neem dan contact op met onze projectsecretaris, Marijke Blom: m.h.blom@vu.nl.

Met vriendelijke groet, Marcelle Hobma en Jorien Vollaard, projectleiders Frisse Start

Leden projectgroep

Uva	- Natasja Maas	VU	- Els Scheringa
Inholland	- Thomas Jager	HvA	- Babette Meijer
ROSA	- Lieke Kievits en Cocky van der Meulen		
Esprit	- Anneke Dekker		
ROWF	- Hans van der Linden		
ZZP	- Jan de Boer, René Grimbergen en Dolinda Rottschäfer		

Trajecten BSL-ontwerpen van Inductie-Arrangementen, opzet en bevindingen

In eerdere nieuwsbrieven (nummers 10 en 8) hebben we u geïnformeerd over de opzet van de trajecten Begeleiding van Startende Leraren, Ontwerpen van Inductie-arrangementen.

Deelnemende scholen

Hieronder een overzicht van de scholen die meegedaan hebben en meedoen. We hopen ook trajecten voor VOVA en SOVON te kunnen starten.

BSL-Trajecten Ontwerpen van Inductie-Arrangementen				Overzicht deelnemende scholen	
BSL – NHN ('15-'16)	BSL-ROSA ('15-'17)	BSL-Amsterdam ('16)	BSL-Zaam 1 ('16-'17)	BSL-Dunamare ('16-'17)	BSL-OVO Zaanstad (17-'18)
Martinus College	Herbert Visser College	Esprit-Berlage	Huygens College	Haarlem College	Zaanlands Lyceum
Jan Arentsz	Haemstede Barger	Esprit-Cartesius	Over-IJ College	Schoter SG	Trias VMBO
Copernicus	Alkwin Kollege	Esprit-4de Gymnasium	De Rosa Beroepscollege	Technisch College Velsen	Bertrand Russel College
OSG-West Friesland	Herman Wesselink College	MSA-MLA	Iedersland College	Haarlemmermeerlyceum	Saenredam College
RSG Enkhuizen	Amstelveen College	MSA-MCO	Meridiaan College	Hoofdvaart College	Zuiderzee College
Huygens College	SG Panta Rhei	MSA-IKVO	Het Sweelinck College	Coornhert Lyceum	Compaen VMBO
Han Fortmann	SG Thamen	MSA-Metis	Bernard Nieuwentijt College		Saenstroom OPDC
Johannes Bosco	Veenlanden College	Cygnus	De Apollo		
SG De Dijk	Keizer Karel College	Spinoza Lyceum	Hogelant		
	Mendel College	St. Ignatius	Gerrit van der Veen College		
	Wellant College Aalsmeer	St.Nicolaas Lyceum			
		CSB	BSL-Zaam 2 ('17-'18)	BSL-Dunamare 2 (17-18)	
		OSB	Pieter Nieuwland College	Sterren College	
		Orion College West	Calvijn College	Paulus Mavo	
		De nieuwe Havo	Havo de Hof	Vellesan College (3 loc.)	
		Caland Lyceum	Bernard Nieuwentijt College	Haarlemmermeerlyceum,	
		IJburg College	ROC-TOP De Klencke H&E		
			ROC-TOP De Klencke TC		
			ROC-Top De Klencke Zorg		

Opzet trajecten BSL

Van kijkwijzer Inductie naar eindproduct BSL

Het eerste traject, een pilot met scholen uit NHN, is afgerond in juni 2015. We werken inmiddels met een standaardtraject dat bestaat uit 6 bijeenkomsten en één of twee terugkombijeenkomsten. Aanpassingen aan specifieke situatie of wensen zijn natuurlijk mogelijk.

Tijdens de eerste bijeenkomst wordt de stand van zaken per school (volgens de verschillende actoren) in beeld gebracht met de Kijkwijzer Inductie.

Bij de laatste bijeenkomst presenteren de scholen hun eindproduct (zie [handreiking](#)), hun bevindingen en hun toekomstplannen. De vier andere bijeenkomsten hebben een thema (professionele groei, S.HRM, de starter, begeleiden en beoordelen). Elke bijeenkomst is er aandacht voor 'de starter', voor het uitwisselen van ervaringen en conceptproducten voor de context van BSL en het bespreken van actuele ontwikkelingen. We werken met gastsprekers en laten deelnemers uit eerdere trajecten presentaties verzorgen over specifieke aspecten van het inductiearrangement. Tussen de bijeenkomsten werken de scholen aan het uitwerken van onderdelen voor het BSL eindproduct.

Samenwerking tussen actoren en scholen

Het traject is gericht op leidinggevendenden, begeleiders en HRM'ers omdat een intensieve samenwerking tussen deze actoren een randvoorwaarde gebleken is voor het succesvol ontwikkelen én implementeren van inductiearrangementen. Bij de meeste trajecten werken we nu met een voorbereidingsgroep met vertegenwoordigers uit het bestuur óf de opleidingsschool.

Bevindingen trajecten BSL

Visie en doelen

In elk traject is er bij de start én het einde sprake van (grote) verschillen tussen de deelnemende scholen, ook als de scholen onder één bestuur vallen. Het planmatig werken, het formuleren van visie en doelen voor professionele groei én het ontwikkelen van daarbij passende activiteiten en beleid blijkt bijna overal lastig te zijn en moeizaam te gaan. Alle scholen zetten tijdens het traject (grote) stappen op weg naar een 3-jarig begeleidingsprogramma dat voldoet aan vijf OCW-criteria:

1. Vermindering werkdruk en werktijd
2. Enculturatie: schoolbeleid en –cultuur, doelgroep, collega's, sleutelfiguren
3. Basis voor professionalisering (POP)
4. Observatie en begeleiding in de klas
5. Intervisie met peers, gerichte begeleiding

Direct na afloop zijn de reacties vaak: het traject heeft veel in beweging gebracht en geleid heeft tot inzichten en inspiratie, tot meer samenwerking binnen de school, tot meer visie en meer structuur, tot betere en nieuwe producten en veel goede voornemens.

Professionele groei; bij starters, begeleiders en schoolleiders

Met name bij de BSL-trajecten waar scholen flink ingezet hebben op de inzet van lcalt bij starters en ervaren leraren, waar na de observaties daadwerkelijk de zone van naaste ontwikkeling bepaald wordt en er gericht begeleid wordt, zien we veel enthousiasme ontstaan en blijkt er een bodem te ontstaan voor goede gesprekken over professionele groei in de klas én op het vlak van begeleidingsvaardigheden. Dit is positief maar nog maar beperkt het geval. Dat geldt ook voor het aantal schoolleiders dat aan de slag gaat met het onderwerp Strategisch HRM en de lerende organisatie. De VO-raad biedt hierbij ondersteuning met het programma Stap 2 en tal van instrumenten, publicaties en opleidingen. Kijk voor meer informatie op

<https://www.vo-raad.nl/themas/professionalisering-schoolorganisatie/onderwerpen/328>

Terugkombijeenkomsten, inductie op de kaart

Ook bij de terugkombijeenkomsten zien we grote verschillen tussen de scholen; op een enkele school verloopt alles volgens plan, bij de ander is het plan in de la verdwenen (andere directeur, geen starters, geen geld) en bij de meeste scholen blijkt het om allerlei redenen complex om alle goede voornemens te realiseren. Het lerarentekort is een belemmerende factor, dat doet zich voor bij het verminderen van werkdruk van de starters maar ook bij het faciliteren van de begeleiders. Trots is men op resultaten als 'invoeren van driehoeksgesprekken, volledige jaarplanning, gerichtere inzet kijkwijzers'. De bijeenkomsten blijken te helpen om Inductie op de kaart te houden (of weer op de kaart te zetten) en om vervolgstappen te zetten bij het creëren van een doorlopende lijn van Samen Opleiden – Begeleiding Startende Leraren naar een Leven Lang Lereren.

Het is duidelijk een kwestie van lange adem om effectieve begeleidingstrajecten (door) te ontwikkelen en te zorgen voor alle randvoorwaarden voor een duurzame implementatie.

Een van die randvoorwaarden is een duidelijker en breder beroepsbeeld voor leraren VO. Ook op dat terrein is er van alles in beweging. *Zie ook de tekst over loopbaanpaden in het VO en het beroepsbeeld in deze nieuwsbrief.*

Voornemens

In de trajecten die rond zomer 2017 van start zijn gegaan hebben we een aantal verbeterpunten doorgevoerd:

- meer aandacht voor het uitwerken van deelproducten en de begeleiding daarbij (vaste begeleider per school)
- nog meer aandacht voor het onderwerp 'professionele groei' en een systematischere aanpak van het begeleiden van/sturen op die professionele groei
- betrekken van teamleiders bij het traject vanwege hun cruciale rol bij het mogelijk maken en beoordelen van 'professionele groei'

We hopen de komende periode nog meerdere nieuwe trajecten te starten in de regio Noord Holland.

Scholen die belangstelling hebben voor deelname aan het traject 'BSL-ontwerpen van 3-jarige inductie-arrangementen' kunnen contact met ons opnemen.

Loopbaanpaden in het VO, aanzet tot een beroepsbeeld

Professionele groei van startende leraren, doorlopende leerlijnen

In de lerarenagenda en het sectorakkoord VO is vastgelegd dat alle VO-scholen in 2020 echt werk gemaakt hebben van de begeleiding van startende leraren om daarmee hun professionele groei te bevorderen en de uitval van starters te reduceren. Het streven is om doorlopende leerlijnen te creëren vanuit het samen opleiden naar de inductiefase én naar een leven lang leren.

Visie op professionele groei, systematiek voor sturing en begeleiding

Frisse Start organiseert sinds 2015 trajecten om samen met scholen (leidinggevend, begeleiders en HRM'ers) de 3jarige begeleidingsprogramma's verder uit te werken.

Telkens blijkt dat de meeste scholen goed in staat zijn om allerlei activiteiten te organiseren om starters op te vangen en te ondersteunen. Opvallend is het ontbreken van concrete doelen die nagestreefd worden met die activiteiten. Er blijkt zelden een geëxpliciteerd beeld te bestaan van de groei die een starter dient door te maken in de eerste drie jaar; waar moet het handelen in de klas aan voldoen én welke bijdragen aan het team worden verwacht? En wat is het perspectief na drie jaar, na 5 jaar en na 10 jaar en later?

Tijdens het BSL-ontwikkeltraject laten we zien hoe er in Singapore gewerkt wordt met loopbaanpaden voor leraren én stimuleren we deelnemers om hun opvattingen over de professionele groei te concretiseren in een raamwerk voor professionele groei met onderscheid in de domeinen persoon, klas, team/school, maatschappij/beroep.

Helderheid over streefdoelen is in onze ogen een belangrijke voorwaarde voor het effectief inrichten van het inductiearrangement, voor het kunnen begeleiden van de starters in hun zone van naaste ontwikkeling én voor het kunnen sturen op de afgesproken beoordelingscriteria.

Inmiddels hebben we verschillende voorbeelden van een ingevuld raamwerk, dat kan de nieuwe scholen helpen bij het ontwikkelwerk.

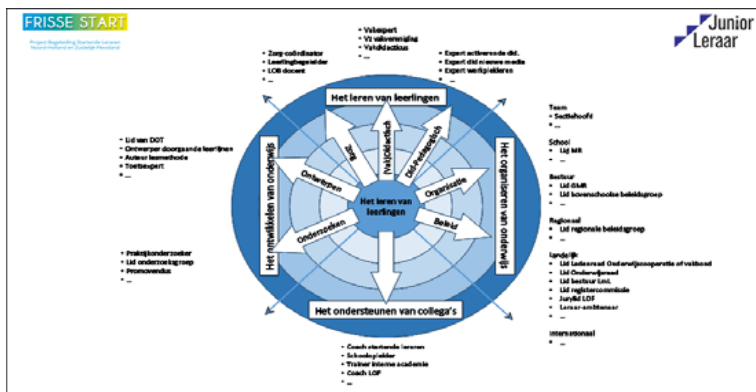
Een beroepsbeeld voor de leraar; naar doorlopende leer- en loopbaanlijnen

Wat zeker kan helpen bij het uitwerken van een visie op professionele groei is de [notitie](#) die in september 2017 verschenen is. De notitie is het resultaat van een tweedaagse werksessie met een groep van betrokkenen en experts vanuit de opleidingen (VSNU, ADEF), scholen, VO-raad en OCW.

Geconstateerd wordt dat de toenemende complexiteit van het beroep nog onvoldoende vertaald is naar loopbaanbeleid en ontwikkelingsmogelijkheden én ook dat de verschillende partijen nu nog onvoldoende samenwerken vanuit een gemeenschappelijk gedragen notitie. De groep 'zonder logo' wil het samen beter doen en zet in op drie ambities:

- Een breder beeld van het lerarenberoep
 - Een rijk, dynamisch en veeleisend beroep met mogelijkheden voor verdere groei, verdieping, verbreding en specialisatie
- Een schets van beroepsperspectieven en ontwikkelingsmogelijkheden
 - Met de ontwikkeling van leerlingen als basis vier ontwikkelrichtingen; het leren van leerlingen, het ontwikkelen van onderwijs, het organiseren van onderwijs en het ondersteunen van collega's. In elke richting is sprake van verschillende niveaus van functioneren 'student, starter, ervaren, meester', er moet aandacht zijn voor de ondersteuning van de overgang naar een andere richting en naar een ander niveau
- Van systeemscheiding naar 'ecosysteem'
 - Van een ondersteuningsstructuur met vele partijen die van elkaar gescheiden zijn naar samenhang en samenwerking tussen de partijen; de gemeenschappelijke visie is daarbij het verbindend element

Het beroepsbeeld is als volgt gevisualiseerd:

In de notitie wordt verder stilgestaan bij de rol die het beroepsbeeld kan spelen in de discussie over referentiekaders, herregistratie, S.HRM, bevoegdhedenstelsel, de rol van opleidingsscholen en de inrichting van het werkplekleren. Ook bij de vragen en aandachtspunten waar het beroepsbeeld geen antwoord op geeft maar wel een rol bij kan spelen omdat de focus ligt op het gezamenlijk belang; de optimale ontwikkeling van leerlingen. De schrijvers benadrukken dat de notitie een start is voor gesprekken en moet leiden tot gezamenlijke ambities voor het opleiden, begeleiden en verder professionaliseren van VO-leraren.

Bespreking van de notitie, bijeenkomsten in Amsterdam en Amersfoort

Op 18 september hebben we (de projectleiders Junior leraar en Frisse Start) de deelnemers aan het traject BSLAmsterdam én vertegenwoordigers van de betrokken opleidingen uitgenodigd voor een bespreking van de notitie en het beroepsbeeld. Met een breed gezelschap van studenten, opleiders, begeleiders, leraren, HRM'ers, leidinggevend en bestuurders hebben we ons in subgroepen gebogen over twee thema's 'herkenning van het beroepsbeeld (persoonlijk, in de eigen organisatie)' én 'implicaties van het beroepsbeeld (toelating, ondersteuning, facilitering en erkenning)'.

Op 20 september vond -op initiatief van de schrijvers van de notitie- een vergelijkbare bijeenkomst plaats in Amersfoort; ook hier een heterogeen en breed samengesteld gezelschap aangevuld met vertegenwoordigers van OCW en de VOraad.

In grote lijnen was het resultaat van beide bijeenkomsten hetzelfde: veel herkenning (het is er allemaal al, maar niet als uitgezette paden), allerlei aanvullingen en suggesties en ook zorgen (over de tekorten aan menskracht, budget, regelruimte). Ook veel waardering voor het initiatief en de ambitie om met elkaar ('zonder logo') te werken aan een breder beeld van het beroep én aan verbetering van de condities voor het opleiden en de verdere professionele ontwikkeling van leraren. De gesprekken over de notitie hebben tot enthousiaste reacties geleid en zijn als nuttig en inspirerend ervaren.

Hoe nu verder?

- Alle aanwezigen worden gestimuleerd om de notitie in te brengen in de eigen geledingen, daar het gesprek aan te gaan en input op te halen. Ook om het beroepsbeeld te benutten bij gesprekken met studenten, starters en ervaren docenten en bij het vormgeven van professionaliseringsactiviteiten en HRM-beleid. Reacties kunnen gemaild worden naar Marco Snoek.
Vanuit Frisse Start wordt de notitie ingebracht bij de BSL-trajecten.
Op 16 november staat de notitie geagendeerd voor het overleg van de coördinatoren van de opleidingsscholen (voorheen MEO) in de regio Noord Holland
- Begin november verschijnt er een bijgestelde versie van de notitie 'beroepsbeeld voor de leraar'
- De stuurgroep Amsterdamse Onderwijsofgave gebruikt de notitie bij het uitwerken van het deelproject 'Versterking van het lerarenberoep, bevlogen docenten nu en morgen'.
- OCW heeft verschillende organen en personen om advies gevraagd, de verwachting is er rond zomer 2018 een samenhangend advies gepresenteerd gaat worden over 'doorlopende leerlijnen en loopbaanpaden voor de leraar VO'. Ook de Onderwijsraad zal in 2018 een advies presenteren.

Wordt vervolgd dus

ICALT-trainingen; 1, 2, 3a-3d en maatwerk

ICALT- kijkwijzer, pedagogisch en didactisch handelen, zone van naaste ontwikkeling

In het kader van het landelijk project Begeleiding Startende Leraren wordt het ICALT - instrument ingezet. ICALT staat voor International Comparative Analysis of Learning and Teaching (Van de Grift, 2007). Het instrument ontleent zijn naam aan het gebruik in internationale studies naar de kwaliteit van docenten op het terrein van pedagogisch en didactisch handelen.

Met de kijkwijzer Icalt kan het pedagogisch en didactisch handelen van de leraar in beeld gebracht worden, het gaat daarbij om concreet en waarneembaar gedrag. De Kijkwijzer bestaat uit 6 domeinen en 32 indicatoren

(leerklimaat, instrueren, lesorganisatie, activeren, differentiëren en leerstrategieën) en nog 3 indicatoren voor de betrokkenheid van de leerlingen. De scores kunnen omgezet worden in een nieuwe ordening (op basis van de moeilijkheidsgraad van de verschillende handelingen) waaruit vervolgens de Zvno afgeleid kan worden.

Gerichte begeleiding in de Zvno leidt aantoonbaar tot een snelle professionele groei en zeer waarschijnlijk tot meer welbevinden, minder stress en hoger leerrendement.

De meeste starters beheersen direct na diplomering de basale didactische vaardigheden wel en de complexe didactische vaardigheden niet. 35% van de docenten in het VO laat zien dat ze de complexe vaardigheden beheersen (Inspectie, 2016). Afspraak uit het In het Sectorakkoord VO: in 2020 beheersen alle docenten de complexe didactische vaardigheden

ICALT- trainingen 1 en 2 (duur 4 uur, minimaal 12 deelnemers)

Om begeleiders van startende leraren in staat te stellen met het Icalt-instrument te werken organiseert Frisse Start sinds 2015 trainingen. Het gaat daarbij om trainingen die door de Rijksuniversiteit Groningen ontwikkeld zijn:

- **Icalt-1:** Het leren werken met het instrument
- **Icalt-2:** Het leren bepalen van de Zone van Naaste Ontwikkeling na observatie met Icalt .

Inmiddels hebben 646 mensen deelgenomen aan Icalt 1 en 429 mensen aan Icalt 2. Dat is een mooi resultaat, inmiddels weten we dat voor gerichte begeleiding in de zone van naaste ontwikkeling meer nodig is.

ICALT-trainingen 3, gespreksvoering en de Zvno (duur 4 uur, minimaal 12 deelnemers)

Op verzoek van de deelnemers aan Icalt 1 en 2 hebben we vanuit Frisse Start vervolgentrainingen ontwikkeld die zich specifiek richten op de gerichte begeleiding in de Zone van naaste Ontwikkeling. We besteden daarbij ruim aandacht aan zowel de gespreksvoering als de specifieke didactische vaardigheid, aan theorie, praktische handreikingen en het oefenen. Tijdens de **Icalt-3** trainingen wordt gewerkt met een 5-stappenmodel 'van contact naar contract' om te komen tot concrete vervolgspraken.

1. CONTACT MAKEN	2. OBSERVATIES DELEN	3. DOMEIN VERKENNEN	4. EIGENAARSCHAP STIMULEREN	5. CONTRACT OPSTELLEN
	<i>Zvno vaststellen</i>	<i>Zvno goed in beeld</i>	<i>Acties in beeld brengen</i>	
<ul style="list-style-type: none"> -Hoe ging de les? -Representatieve les? 	<ul style="list-style-type: none"> -Vergelijken Icalt-formulieren -Wat zijn sterke punten? -Zvno vaststellen 	<ul style="list-style-type: none"> - Betreffende criteria doornemen - Effect van het handelen - Effect voor leerlingen, voor leerresultaat en voor leraar - Waarmee gaat de starter aan de slag? 	<ul style="list-style-type: none"> - Check eerdere pogingen met gekozen handelingen - Wat lakte toen? - Wat heb je nu nodig? - Handreiking doornemen, welke opties spreken aan? - Hoe gaat de starter aan de slag? 	<ul style="list-style-type: none"> -Afspraken herhalen -Afspraken aanschrijven: welke klas, hoe vaak, welke periode, welke reflectie? -Vervolgspraak maken -Afspraken vastleggen

- **Icalt-3:** Gespreksvoering: voeren van gesprek ná Icalt-observaties, in 5 stappen van contact naar contract, bevorderen eigenaarschap voor professionele ontwikkeling, omgaan met weerstanden, valkuilen en tips.
- **Icalt-3:** Activeren: voeren van gesprekken in het kader van gerichte begeleiding in de Zvno
- **Icalt-3:** Differentiëren: idem
- **Icalt-3:** Leerstrategieën: idem

ICALT-maatwerk

Het Icalt-instrument blijkt inmiddels bij meerdere doelgroepen ingezet te worden. De inzet beperkt zich niet tot de begeleiding van startende leraren maar ook voor zelfbeoordeling, collegiale consultatie, team – en schoolontwikkeling. Ook teamleiders, managers en medewerkers HRM nemen steeds vaker deel aan de trainingen. Vanuit het perspectief 'gericht sturen op professionele groei' is dat een positieve ontwikkeling.

Om tegemoet te komen aan de verschillende doelgroepen en doelen hebben we **Icalt-maatwerk** ontwikkeld; het aanbod varieert van workshops, presentaties van 1 tot 3 uur tot trainingen van meerdere dagdelen.

2017-2019 Aanbod op locatie

In 2015 zijn we gestart met een 'open aanbod' voor de Icalt-trainingen. Vanaf zomer 2017 bieden we de trainingen aan op locatie bij de Opleidingsscholen en/of bij de scholen die deelnemen aan onze trajecten BSL, ontwerpen van Inductie-Arrangementen'.

Voor het inwinnen van meer informatie of het aanvragen van een aanmeldingsformulier, kunt u contact opnemen met Marijke Blom, m.h.blom@vu.nl

UvA-onderzoek, stress en bevlogenheid bij startende leraren VO

Het UvA-onderzoek naar stress en bevlogenheid bij startende leraren in het voortgezet onderwijs is inmiddels afgerond en de eindrapportage is opgeleverd. In eerdere nieuwsbrieven (5, 7, 9) hebben we u geïnformeerd over de opzet van het onderzoek en de eerste resultaten.

Het onderzoek

In het totaal hebben 97 starters van 28 verschillende scholen in Noord-Holland deelgenomen aan het onderzoek. Het ging om 36 mannen en 61 vrouwen met een ervaring van gemiddeld 1,6 jaar (variërend van één maand tot ruim vier jaar) en een aanstelling van 0.14 tot 1 fte.

Het onderzoek was gericht op twee vragen: welke taakeisen en energiebronnen worden vaak genoemd én hoe hangen taakeisen en energiebronnen samen met stress en werkbevlogenheid? De instrumenten die ingezet werden waren een app en een dagboek.

De resultaten

Het onderzoek heeft veel informatie opgeleverd over (de ontwikkeling van) stress en bevlogenheid bij startende leraren en over dagelijkse gebeurtenissen en factoren die van invloed zijn op de mate van stress en bevlogenheid (welbevinden). Zo weten we nu dat:

- starters flink van elkaar verschillen in de mate van stress en bevlogenheid die ze gedurende het schooljaar ervaren en dat dit per dag en periode ook kan variëren
- gebeurtenissen waarin leerlingen ongewenst gedrag vertonen en gebeurtenissen waarin leraren zich bezig houden met orde houden of gedrag moeten aansturen en corrigeren *minder* positieve en *meer* negatieve emoties oproepen in leraren.
- situaties waarin leerlingen gewenst gedrag vertonen of waarin leraren bezig zijn met extra hulp en motiveren van leerlingen zorgen voor *meer* positieve en *minder* negatieve emoties. • een hogere werkdruk tot meer stress leidt
- negatieve contacten/gedragingen van leerlingen en negatieve contacten met collega's voor zowel de ervaren stress als de bevlogenheid van belang zijn
- gevoelens van incompetentie, ziekte en vermoeidheid tot meer stress en minder bevlogenheid leiden
- veel starters behoefte hebben aan meer/intensieve begeleiding, aan intervisie of lesbezoeken.

De UvA wil onderzoeken of het dagboek ingebed kan worden in de begeleidingsstructuur op scholen.

Realisatie 3-jarige inductie-arrangementen

Het UvA-onderzoek heeft ook inzicht gegeven in de stand van zaken met betrekking tot het realiseren van de afspraak die in het sectorakkoord VO is vastgelegd: *In 2020 hebben alle VO-scholen een 3-jarig inductie-arrangement dat voldoet aan de vijf criteria die OCW hiervoor geformuleerd heeft (Raamplan Inductie, 2013).*

- Slechts 18% van de deelnemers gaf aan dat er een 3-jarig programma was, 34% meldde een 2-jarig programma en 45% een éénjarig programma
- Volgens de meeste leraren werd er rekening gehouden met het feit dat zij starter zijn (taakbelasting, klassen, rooster).
- 60% van de starters gaf aan dat ze benodigde informatie over de praktische gang van zaken op tijd ontvangen hadden, 36% had een deel en 4% had niets op tijd ontvangen.
- Ruim 50% van de starters kreeg slechts één keer per kwartaal of minder vaak begeleiding van een collega. Er moet dus nog flink wat gebeuren om de afspraak uit het sectorakkoord na te kunnen komen!

Als u de eindrapportage wilt ontvangen of vragen heeft over het onderzoek, kunt u contact opnemen met Debora Roorda (D.L.Roorda@uva.nl). Wilt u meer informatie over het ontwikkelen van Inductie-Arrangementen, neem dan contact op met Marijke Blom

VU-onderzoek, expertise-ontwikkeling in projectgroep BSL

Ook het onderzoek dat de VU gedaan heeft naar expertise-ontwikkeling in de projectgroep BSL is inmiddels afgerond. Het onderzoek richtte zich op hoe de expertise zich ontwikkelde (individueel, gezamenlijk) en om welke expertise het ging. Ook is onderzocht of de projectgroep kenmerken van een professionele leergemeenschap heeft gekregen én of er aanbevelingen geformuleerd kunnen worden voor volgende complexe instituut overstijgende onderwijsinnovatieprojecten. Het laatste bleek het geval te zijn. Voor meer informatie verwijzen we naar het [artikel](#).

Recent verschenen

- De staat van strategisch personeelsbeleid (HRM) in het VO, onderzoek UU
<http://www.voion.nl/downloads/b7967928-1734-41d1-9ba5-bf48e3f74706>
- Goede condities startende leraren PO
<https://www.steunpuntopleidingscholen.nl/publicatie-goede-condities-startende-leraren-po/>
- Reviewstudie: professionaliseringsactiviteiten schoolleiders effectief
<https://www.vo-raad.nl/nieuws/reviewstudie-professionaliseringsactiviteiten-schoolleiders-effectief>